

Ewolucja anarchosyndykalizmu

Sam Dolgoff

1987, wydanie polskie - 1999

Spis treści

Początki	3
Anarchosyndykalizm w I Międzynarodówce	3
Rady	4
Anarchosyndykalizm kontra marksizm - leninizm	5
Odrodzenie Międzynarodowego Stowarzyszenia Robotników (IWA - AIT)	5
Wnioski	6

Początki

Anarchosyndykalizm nie jest utopią. Anarchosyndykalistyczne idee, metody walki i formy organizacji rozwijały się stopniowo w codziennym życiu i w walkach wyzyskiwanych robotników przeciwko klasie pracodawców i państwu. Anarchosyndykalizm, czyli samo zarządzanie fabrykami przez robotników w bezpiecznym społeczeństwie, ma solidne podstawy. W różnych formach (gildie, wolne komuny, rewolucyjne związki, kolektywy, spółdzielnie i wiele innych dobrowolnych stowarzyszeń) tendencja ta występowała w czasie Wielkiej Rewolucji Francuskiej, wydarzeń w Haymarket, Komuny Paryskiej i innych powstaniach rewolucyjnych XIX-ego wieku, w Międzynarodowym Stowarzyszeniu Ludzi Pracy (IWA) oraz francuskim ruchu anarchosyndykalistycznym w początkach XX wieku.

Wczesny ruch robotniczy, na początku Rewolucji Przemysłowej, jak twierdził Marks: „składał się z niespójnej, podzielonej masy ignorantów”. Ruch robotniczy tego okresu stworzył społeczeństwo alternatywne, sieć powiązanych ze sobą tysięcy stowarzyszeń pomocy wzajemnej, pokrywającą całą Wielką Brytanię - łącznie z najbardziej zacofanymi regionami. Wszystkie sprawy będące przedmiotem krytyki współczesnych rewolucjonistów - nie tylko państwo i instytucje polityczne, ale społeczne i ekonomiczne cechy przemysłowego i finansowego kapitalizmu, prawo, monopol, własność prywatna, zysk, wyzysk, walka zbrojna, klasowy charakter walki robotników itd. - były przedmiotem dyskusji robotników już w końcu XVIII w., gdy zaczęła się Rewolucja Przemysłowa.

Marks nie dodał absolutnie niczego nowego, czy konstruktywnego do tego dorobku lewicy, ukształtowanego już wtedy, gdy był nastolatkiem. Co więcej, już w 1833 r. Radykalni robotnicy sformułowali już podstawowe zasady anarchosyndykalizmu, tak ostro zwalczane przez Marksa w jego kampanii przeciwko wolnościowej sekcji I Międzynarodówki. E. P. Thompson (marksista, były członek partii komunistycznej) w swojej słynnej pracy „Powstanie angielskiej klasy robotniczej” przypomina, że w 1833 zasady anarchosyndykalizmu były już sformułowane i przytacza fragment czasopisma z tego okresu: „Związki zawodowe będą walczyć nie tylko o mniej pracy i większe płace ale ostatecznie zniosą system płac i staną się sami dla siebie pracodawcami... Izba Samorządów zajmie miejsce Izby Gmin i będzie kierować sprawami gospodarczymi kraju, zgodnie z wolą samorządów zrzeszonych w związkach przemysłowych. Rozpocznie się to oęd naszych zakładów, rozciągając się na cały związek, który przejmie kierowanie gospodarką, ostatecznie pochłaniając całą władzę polityczną...”.

W swoim dziele „Anarchosyndykalizm” Rudolf Rocker zauważa, że „... idea Generalnego Strajku spotykała się z poparciem robotników angielskich już od 1832 r.”.

Anarchosyndykalizm w I Międzynarodówce

W czasach I Międzynarodówki radykalne robotnicze i socjalistyczne federacje w Hiszpanii, Włoszech, Ameryce Łacińskiej, większej części Szwajcarii (Federacja Jurańska), Belgii,

Holandii, Francji itd. miały zdecydowanie anarchosyndykalistyczny charakter, podczas gdy wpływ marksizmu, nawet w Anglii był minimalny. Marksistowska frakcja, funkcjonująca na zasadzie typowej partii komunistycznej, doprowadziła do rozbitcia I Międzynarodówki (jak później przyznali Marks i Engels). Ich postępowanie było czasem krytykowane nawet przez marksistowskich historyków jak Franz Mehring, Otto Ruhle, Eduard Bernstein i inni. Ponad sto lat temu, wolnościowi pionierzy I Międzynarodówki, sformułowali główne zasady anarchosyndykalizmu. Eugene Verlin, członek Francuskiej Federacji Międzynarodówki, twierdził: "...zdobycze socjalne mogą być zapewnione ludzkości tylko pod warunkiem, że będą kontrolowane przez pracę. Inaczej dobro społeczne będzie zmonopolizowane przez scentralizowane, autorytarne państwo. Państwo będzie wtedy odgórnie kierować organizacją pracy, a robotnik będzie zredukowany do poziomu udomowionego zwierzątka, bez inicjatywy, bez wolności...".

Rezolucja Kongresu Międzynarodówki w Bazylei zarysowała kształt anarchosyndykalistycznego ładu ekonomicznego, w którym koordynacja lokalnych, krajowych, narodowych i międzynarodowych federacji przemysłowych "...zajmie miejsce dotychczasowych rządów". W swej deklaracji, przeciwstawiającej anarchosyndykalistyczne stanowisko autorytarnym założeniom frakcji marksistowskiej, M. Bakunin wyjaśnia: "...w takim samym stopniu, jak państwo jest autorytarne, sztuczne i tyranizujące, organizacja Międzynarodówki musi być swobodna, naturalna i zgodna z interesami i instynktami ludu. Lecz co jest naturalną organizacją mas? Tkwi ona w różnych zajęciach, życiu codziennym, sposobie organizacji pracy ludu. Ich zjednoczenie się w Międzynarodówce i reprezentacja w Izbach Pracy nie tylko stworzyło wielką akademię, w której robotnicy Międzynarodówki łącząc teorię z praktyką mogą i muszą studiować wiedzę ekonomiczną. Rodzi się w nich również początek nowego ładu społecznego, nie tylko idee, ale również fakty z przyszłości...".

Anarchistyczna maksyma, że władza w społeczeństwie musi przepływać od dołu do góry musi być przeformułowana. Nie powinno być bowiem ani "dołu" ani "góry". Władza, jak obieg krwi w organizmie, powinna przepływać swobodnie przez społeczeństwo, stale odnawiające swoje komórki.

Rady

Oskar Anweiler w swojej pionierskiej pracy "Sowiety" wymienia Bakunina i Proudhona wśród teoretycznych twórców samorządowych form organizacji pracy - uwolnienia się od kontroli państwa, kierowania zakładami pracy przez robotników i autonomii wolnych wspólnot.

Anarchosyndykalizm kontra marksizm - leninizm

Historycy, koncentrując się na marksistowsko-leninowskim charakterze Rewolucji Rosyjskiej zapominają o jej anarchosyndykalistycznych tendencjach. Już w 1907 roku Lenin w rezolucji do V Kongresu Partii Bolszewickiej rozpoczął dyskusję na temat "...spontaniczne organizacje robotnicze a tendencje anarchosyndykalistyczne wśród proletariatu". Anna Pankratowa, historyk bolszewicki stwierdza, że "w początkowym okresie rewolucji anarchistycznej tendencje z powodzeniem ujawniały się w czasach chaotycznego i prymitywnego społecznienia... Rady fabryczne często przejmowały zarząd nad fabrykami, których właściciele zostali usunięci lub wyjechali...". Podobnie, na III Zjeździe Sowietów (1918) Lenin powiedział: "...anarchistyczne tendencje przejawiają się obecnie w formie samorządnych komun producentów i konsumentów". Rosyjski anarchosyndykalista G. P. Maximow oświadczył: "Okres od lutego do października 1917 był czasem największego nasilenia anarchistycznej działalności i propagandy... Ziemia dla chłopów! Fabryki w ręce robotników! Cała władza w ręce rad! Maximow udowadnia rozwój anarchosyndykalistycznego, samorządnego ruchu: "...przed Wszechrosyjską Konwencją Związków Zawodowych, anarchosyndykaliści osiągnęli sukces w organizacji na płaszczyźnie IWW. Anarchosyndykalistyczną platformę przejął ruch związkowy w Zagłębiu Donieckim i w Noworosijskim. Anarchosyndykalistyczne czasopisma w Moskwie, Piotrogradzie i 20 większych miastach były szeroko kolportowane wśród robotników. W Piotrogradzie dzienniki "Gołos Truda" i "Burewestnik" osiągnęły nakład 25.000 egz., podobnie moskiewski dziennik "ANARCHIA".

Lenin powiedział na Kongresie Rad Fabrycznych (27 VI 1918) - "usunęliśmy wszystkie stare metody kontroli robotniczej i zachowaliśmy jedynie zasadę kontroli państwowej". Działania robotników, dążących do zmian polityki partii komunistycznej i przywrócenia kontroli społecznej zostały potępione zarówno przez Lenina jak i Trockiego (zwolennika militaryzacji pracy) jako "syndykalistyczne zboczenie". Heroiczne wysiłki w celu uchronienia rewolucji przed uzurpatorami - powstania chłopskie, strajki, bierny opór, zakończyły się rzezią powstańców z Kronsztadu w 1921 i machnowskiego ruchu chłopskiego na Ukrainie.

Odrodzenie Międzynarodowego Stowarzyszenia Robotników (IWA - AIT)

Kampania zdominowanej przez komunistów Czerwonej Międzynarodówki Związków Zawodowych mających na celu opanowanie i ostatecznie zniszczenie międzynarodowego wolnościowego i anarchosyndykalistycznego ruchu robotniczego, doprowadziła do odrodzenia Międzynarodowego Stowarzyszenia Robotników. Zrzeszone w IWA - AIT były międzynarodowe anarchosyndykalistyczne organizacje, zrzeszające ponad 6 milionów działaczy. Chociaż wyczerpana przez katastrofalny tryumf faszyzmu, infiltrację partii komunistycznych, wejście partii socjaldemokratycznych w struktury nowoczesnego kapitalizmu,

II wojnę światową i upadek Rewolucji Hiszpańskiej, IWA - AIT cudownie ocalała, robiąc nawet pewne postępy.

Wnioski

Dążenie do robotniczej kontroli przemysłu - główna zasada anarchosyndykalizmu - jest głęboko zakorzeniona w świadomości świadomego proletariatu. Ruch na rzecz wolnych rad, o które walczyli rosyjscy chłopcy i robotnicy został ostatecznie zniszczony przez masakerę w Kronsztadzie. Wolnościowe powstania na Węgrzech, w Polsce i Czechosłowacji często były przez komunistów określane mianem "anarchosyndykalistycznej degeneracji". Anarchosyndykalistyczne idee były wprowadzane w życie również w czasie Rewolucji Hiszpańskiej 1936 -1939.

Jest oczywiste, że kontrola robotnicza w prawdziwym tego słowa znaczeniu jest możliwa tylko w wolnościowym społeczeństwie opartym na anarchosyndykalistycznych zasadach. Zanim kontrola robotnicza stanie się rzeczywistością, muszą nastąpić głębokie zmiany w strukturze społeczeństwa. Czekają nas ciężkie walki. Zdominowane politycznie związki zawodowe, wmontowane w strukturę kapitalizmu i państwa nie będą w stanie rewolucyjnych zmian. Koniecznością jest, abyśmy zaczęli szeroką dyskusję na temat radykalizacji i przebudowy ruchu związkowego i wypracowali bardziej efektywne metody walki.

Anarcho-Biblioteka
Dobry pieróg to wywrotowy pieróg

Sam Dolgoff
Ewolucja anarchosyndykalizmu
1987, wydanie polskie - 1999

cia.media.pl

Artykuł został opublikowany w Libertarian Labour Review. Number 3, Summer 1987.
tłum: Red Rat

pl.anarchistlibraries.net